

Gemeentepakket

thema Het geloofsgesprek

Een gemeentepakket heeft als doel om gemeenten te ondersteunen in het blijvend aanbieden van opvoedingsondersteuning. De gemeente kan zelf elk seizoen een thema kiezen en (onderdelen van) het pakket hiervoor inzetten.

Dit gemeentepakket gaat het over thema 'Het geloofsgesprek'. Kinderen leven in een aantrekkelijke wereld vol mogelijkheden. Ouders vragen zich af hoe je het Woord van God kunt verbinden aan het kinderleven. De volgende onderwerpen komen aan bod in dit pakket: omgaan met groepsdruk, het spreken als ouder met je kind over het geloof, valkuilen in het gesprek met tieners en de geestelijke strijd. Ouders kunnen hierin opvoedondersteuning goed gebruiken.

Het gemeentepakket bestaat uit een startavond over een thema, verschillende materialen voor opvoedbijeenkomsten, gezinsmomenten in het gezin, tips voor de prediking en tips voor verdiepingsmateriaal.

Pakket

In het pakket vindt u de volgende onderdelen:

- Startavond over het thema
- Materiaal voor bijeenkomsten: vier gesprekshandleidingen voor een opvoedbijeenkomst rond het thema
- Toerustingsfilmpjes voor ouders
- Tips voor de prediking
- Tips voor verdiepingsmateriaal voor ambtsdragers en tips voor gezinnen
- Gezinsmomenten: praktijkopdrachten, tips en verwerkingen voor in het gezin

Startavond

De startavond is een bezinnende avond over het thema 'Met je kind in gesprek over het geloof'. Het is mogelijk dat u deze zelf inhoudelijk vormgeeft door middel van het materiaal voor bijeenkomsten uit het pakket (zie onderdelen Pakket hieronder). Het is ook mogelijk dat een medewerker van Geloofwaardig opvoeden een lezing verzorgt.

Lezing 'Met je kind in gesprek over het geloof'

Tijdens de lezing worden ouders toegerust voor het gesprek met hun kind bij de Bijbel over het leven in deze wereld. Ouders wisselen met elkaar uit waar ze over spreken met hun kinderen en hoe dat gaat. De inleider sluit daarbij aan en brengt actuele thema's in.

Het doel van de lezing is dat het belang van het geloofsgesprek helder is én dat ouders praktische handvatten krijgen om het geloofsgesprek bij de Bijbel (verder) vorm te geven in het gezin. Daarnaast is een doel van de avond dat er door de inleider openheid wordt gecreëerd tussen de ouders. Zo kunnen ouders, ook bij andere bijeenkomsten, herkenning en erkenning vinden bij elkaar en elkaar steunen in de geloofsopvoeding.

Materiaal vier bijeenkomsten

Organiseer één of meerdere bijeenkomsten met ouders en belangstellenden in de gemeente, gedurende het seizoen. Onderlinge gesprekken geven vaak herkenning, bemoediging en inspiratie. Ouders kunnen elkaar zo helpen in de praktijk van de geloofsopvoeding. Hieronder zijn vier gesprekshandleidingen te downloaden voor vier bijeenkomsten. De duur van een bijeenkomst is minimaal een uur.

Woorden dicht bij het kinderleven.

Tijdens deze bijeenkomst denken ouders na over het geloofsgesprek. Hoe breng je het kinderleven en het Woord van God dicht bij elkaar? Ouders worden toegerust in het luisteren naar kinderen en tieners, herkennen valkuilen in het gesprek met een tiener en ontdekken hoe je het beste een geloofsgesprek kunt voeren.

- [Ga naar deze gesprekshandleiding](#)

Zonde en genade – bijbelse kernbegrippen uitleggen.

Tijdens deze bijeenkomst denken ouders na over de vraag hoe je bijbelse kernbegrippen zoals zonde en genade concreet kunt maken voor kinderen. Ouders worden toegerust om deze woorden aan kinderen uit te leggen in de taal van deze tijd en met voorbeelden uit het kinderleven.

Ook ontdekken ouders hoe je met deze kernwoorden Gods daden en woorden kunt doorgeven aan kinderen in deze tijd.

- Ga naar deze [gesprekshandleiding](#)

Leven voor de Koning in een aantrekkelijke wereld.

Tijdens deze bijeenkomst denken ouders na over de vraag hoe je kinderen kunt leren te genieten van wat God geeft én te delen van wat je hebt ontvangen. Ouders bespreken hoe spullen en speelgoed je kunnen afhouden van het zoeken van Gods Koninkrijk. Ouders leren hoe je het zoeken van het Koninkrijk van God bovenaan kunt zetten.

- Ga naar deze [gesprekshandleiding](#)

Groepsdruk – leven voor de Koning tussen andere kinderen.

Tijdens deze bijeenkomst denken ouders na over de vraag hoe je kinderen kunt leren omgaan met groepsdruk. Ze ontdekken dat je kind zelf ook een positieve inbreng kan hebben op de groep. Ouders leren hoe je je kind kunt helpen minder gevoelig te zijn voor negatieve groepsdruk en negatieve invloeden van de wereld.

- Ga naar deze [gesprekshandleiding](#)

Toerustingsfilmpjes

Over bovengenoemde thema's zijn vier filmpjes ontwikkeld om met ouders te delen.

Deze kunnen ingezet worden als:

- Voorbereiding op bovengenoemde vier bijeenkomsten
- Bezinning voor ouders die de bijeenkomsten niet kunnen bezoeken
- Wanneer u de vier bijeenkomsten achterwege laat: als bezinning voor ouders individueel/ met hun echtgenoot

Bekijk hier de **video's**:

- **Video** Woorden dicht bij het kinderleven
- **Video** Zonde en genade – bijbelse kernbegrippen uitleggen
- **Video** Leven voor de Koning in een aantrekkelijke wereld
- **Video** Groepsdruk – leven voor de Koning tussen andere kinderen

Tips voor de prediking

Het is waardevol om in één of enkele diensten aandacht te geven aan het thema. Zondagse diensten geven gelegenheid om als gehele gemeente stil te staan bij de betekenis van Gods Woord voor ons leven in deze wereld. De boodschap in de preek, de voorbeelden en vragen die gesteld worden helpen ouders om er thuis verder over in gesprek te gaan. Hoe raakt de preek kinderen, tieners en hun ouders? Hieronder geven we concrete handreikingen.

Algemene tips

Door het werk van de Heilige Geest wordt de preek een ruimte waarin kinderen en tieners God ontmoeten. De boodschap van de Heere komt over of slaat in. Het kind beseft: Dit gaat over mij! De menselijke kant daarbij is dat er ook sprake is van psychologisch proces: identificatie. Dat is een proces waarbij een kind of tiener zich herkent in de situatie of zich vereenzelvigd met de beleving van een ander. Dit is wat de predikant mag doen: herkenbare situaties en personen inbrengen in de prediking waarmee kinderen en jongeren zich kunnen identificeren. Een preek is ook herkenbaar voor tieners en kinderen als er woorden worden gegeven aan het gewone leven van elke dag. Hieronder staan algemene tips hoe u dat kunt doen.

- Als predikant is het belangrijk om u te identificeren met de kinderen en tieners. Ga in hun schoenen staan en wees nieuwsgierig naar hun leefwereld (vrije tijd, school, enz).
- Stelt u zich in de voorbereiding letterlijk een kind voor ogen. Vertel dan tegen dit kind wat u te zeggen hebt. Doe dit ook tijdens de prediking.
- Gebruik voorbeelden uit de leefwereld van het kind of de tiener.
- Gebruik herkenbare taal: je/jij en jou/jullie. Daarnaast woorden uit de eigen leefwereld.
- Gebruik concrete taal: leg abstracte begrippen uit ('heilig' betekent..) of maak het concreet met een verhaal (een bijbelverhaal of een situatie uit het dagelijks leven).
- Als u abstracte begrippen zoals 'zonde' of 'genade' wilt uitleggen, gebruik dan een geschiedenis uit de Bijbel. Kinderen kennen deze geschiedenissen vaak en kunnen zo een verbinding maken tussen wat ze horen en wat ze al weten. Bovendien kunnen zich identificeren met de personen in het verhaal. Ook wordt meteen met een voorbeeld duidelijk gemaakt wat 'zonde' of 'genade' is.
- Moedig kinderen aan om thuis een vraag te stellen die u in de preek noemt. En moedig ouders aan om naar aanleiding van het voorbeeld thuis door te praten met de kinderen.
- Laat een afbeelding of voorwerp zien of beschrijf dit met beeldende taal. Door te visualiseren onthouden kinderen het beter. 'Het is net als', 'Dat lijkt op', 'Zo is het ook'.

Bijbelgedeelten, opvoedvragen en voorbeelden

Hieronder staan drie suggesties voor een bijbelgedeelte en een kernboodschap. Voor ouders is het fijn dat de opvoedvragen die zij hebben met betrekking tot dit thema een plaats krijgen in de prediking. Deze vragen staan per bijbelgedeelte genoemd. Ook krijgt u een concreet voorbeeld van de manier waarop u kinderen en tieners kunt betrekken bij de kernboodschap.

Thema: De strijd tegen de duivel

- Kernboodschap: De kop van de duivel is vermorzeld (vers 15).
- Bijbelgedeelte: Genesis 3:9-15.

Geef tijdens de preek aan ouders de tip om het bijpassende gezinsmoment die zondag thuis uit te voeren of op een moment in de week. U kunt het zelf ook bekijken om ideeën op te doen voor concrete (voor)beelden voor kinderen. Deze (voor)beelden kunt inzetten tijdens de prediking.

- *Ga naar gezinsmoment introductie 1*

Bekijk ook het *interview* met dominee Hoefnagel. Hij vertelt kinderen eerlijk en concreet over de strijd met de duivel.

Voorbeeld

Hieronder staat een voorbeeldmanier om kinderen en tieners te richten op de kernboodschap.

Sanne zit stil te luisteren naar de preek van de dominee. In het hoofd van Sanne klinkt een stemmetje: "Je hoeft niet te luisteren hoor. Wat de dominee zegt is alleen maar voor grote mensen. Kleine kinderen kunnen nog niet naar de Heere Jezus gaan. Als je groot bent kun je gaan bidden. Het is nu allemaal veel te moeilijk voor jou." Sanne luistert de rest van de preek niet meer naar de dominee. Als ze thuiskomen vraagt vader wat Sanne heeft onthouden van de preek. "Niks, papa", zegt Sanne eerlijk. "Hoe komt dat Sanne?", vraagt vader. "Nou, ik hoorde een stemmetje in mijn hoofd die zei dat ik eerst groot moet zijn en dat kleine kinderen niet naar de Heere Jezus mogen gaan. Toen heb ik niet meer geluisterd." Vader komt naast Sanne zitten op de bank. "Meisje toch, zal ik jou eens wat vertellen? Dat stemmetje is niet van God. Dat is wt de duivel graag wil. Die probeert jou bij de Heere Jezus vandaan te houden met leugens. Wat hij zegt klopt niet. In de Bijbel staat dat juist kinderen welkom zijn bij de Heere Jezus! Zeg dat maar tegen de duivel als hij dat weer fluistert in je hoofd. De Heere Jezus heeft de duivel overwonnen. Hij is veel sterker! En bid de Heere Jezus dat Hij de duivel wegstuurt." Sanne kijkt blij naar haar vader. "Dan ga ik dat zeggen en ook bidden! Heere Jezus, stuur de duivel weg, want U bent veel sterker en hebt Hem overwonnen."

Opvoedvragen

De volgende vragen kunnen bij ouders leven. Ga op (enkele) vragen in tijdens de preek.

- Hoe geef ik in het dagelijks leven met kinderen aandacht aan de geestelijke strijd die er is in deze wereld?
- Hoe is de macht van de duivel aanwezig in het leven van kinderen?
Wat kan je toeschrijven aan de duivel en wat aan ons eigen zondige hart?
- Hoe kan ik uitleggen wie de duivel is en wat hij doet?
- Worden kinderen bang van een gesprek over de duivel en wat kan ik zeggen als mijn kind bang is?
- Hoe leg ik Genesis 3: 15 uit? Ik vind dat een moeilijke tekst.

Thema: Het schild van het geloof

- Kernboodschap: Abraham geloofde in de HEERE, dat werd hem gerekend tot gerechtigheid (vers 6).
- Bijbelgedeelte: Genesis 15:1-6.

Geef tijdens de preek aan ouders de tip om het bijpassende gezinsmoment die zondag thuis uit te voeren of op een moment in de week. U kunt het zelf ook bekijken om ideeën op te doen voor concrete (voor)beelden voor kinderen. Deze (voor)beelden kunt inzetten tijdens de prediking.

- *Wapenrusting – schild van het geloof*

Voorbeeld

Hieronder staat een voorbeeldmanier om kinderen en tieners te richten op de kernboodschap.

Joris ziet er vreselijk tegenop. Komende maandag gaat hij voor het eerst naar de brugklas. Het is nu zaterdag. Al lange tijd heeft hij veel twijfels. Joris vraagt zich af of God hem wel ziet. De preek op zondag zegt hem niets. Soms vraagt hij zich af of God wel bestaat. Die avond vraagt zijn moeder hoe het met hem gaat. Als Joris vertelt dat hij er erg tegenop ziet om naar de brugklas te gaan, stelt moeder voor om te bidden. Joris vindt het goed. "Mam, ik moet wel eerlijk zeggen dat ik al een poos twijfels heb. Of God wel bestaat enzo." "Zullen we dat ook aan de Heere vertellen?", stelt moeder voor. Samen met Joris bidt ze: "Heere God, dank U voor al Uw goedheid. Voor Uw trouw en almacht. Ik wil u bidden voor Joris. Hij merkt zo weinig van U. En Hij gaat maandag naar de brugklas, waar hij erg tegenop ziet. Wilt U laten merken dat U van Hem afweet? En geef hem geloof in U, om Jezus' wil. Amen." De zondag gaat zoals altijd. Totdat de dominee zegt: "Wees niet bevreesd, Abram, Ik ben voor u een schild." Joris veert overeind. Wat zegt de dominee nu? Dat Abram niet bang hoeft te zijn? Geboeid luistert Joris verder. Hij merkt en voelt: dit is voor hem bedoeld! Abram ontvangt het geloof in God van de Heere Zelf. Hij is een schild. Een schild waarachter je kunt schuilen. Joris gaat die maandag met nieuwe moed naar school. Hij voelt zich sterk. Sterk in God. De Heere geeft hem kracht en moed om deze nieuwe weg te gaan.

Opvoedvragen

De volgende vragen kunnen bij ouders leven. Ga op (enkele) vragen in tijdens de preek.

- Hoe leg ik mijn kinderen uit wat geloven is?
- Als ouder vind ik het soms moeilijker om te geloven dan mijn kind.
Hoe ga ik daarmee om?
- Mijn tiener heeft twijfels over het bestaan van God. Hoe moet ik daarmee omgaan?
Wat kan zeggen in het gesprek met mijn tiener?

Thema: Tegen de stroom in met schoenen van vrede

- Kernboodschap: Daniël neemt zich voor om zich te houden aan wat de Heere zegt (vers 8).
- Bijbelgedeelte: Daniël 1:1-21.

Geef tijdens de preek aan ouders de tip om het bijpassende gezinsmoment die zondag thuis uit te voeren of op een moment in de week. U kunt het zelf ook bekijken om ideeën op te doen voor concrete (voor)beelden voor kinderen. Deze (voor)beelden kunt inzetten tijdens de prediking.

- Ga naar gezinsmoment *Wapenrusting – schoenen van de vrede*

Voorbeeld

Hieronder staat een voorbeeldmanier om kinderen en tieners te richten op de kernboodschap.

Joël en Carmen zijn een tweeling van 14 jaar. Vrijdag staat er een leuk feest gepland met alle jongeren uit hun groep van school. Het feest is georganiseerd door een aantal klasgenoten. Hun klasgenoot Pim heeft verteld dat ze gezellig gaan zuipen met elkaar en dat het feest laat wordt. Joël en Carmen zitten op een muurtje hierover te praten. "Hé Joël", zegt Carmen, "ik heb niet zo'n zin in een zuipfeest." "Ik ook niet", zegt Joël, "alleen maar dronken worden is niks aan.

Je voelt je de volgende dag vreselijk beroerd. Ik denk dat de Heere dat ook niet goed voor ons vindt." "Nee, er staat niet voor niets in de Bijbel dat dit niet mag", zegt Carmen. "Weet je wat? Laten we voorstellen dat wij een avondje volleybal organiseren. En dat we lekkere snacks en bitterballen en frisdrank regelen." Tot hun verrassing vinden meer klasgenoten dat een goed idee.

Opvoedvragen

De volgende vragen kunnen bij ouders leven. Ga op (enkele) vragen in tijdens de preek.

- Mijn kinderen willen graag meedoen met de groep. Als klasgenoten iets krijgen, willen zij dat ook. Hoe ga ik daarmee om?
- Het navolgen van de Heer Jezus is niet altijd makkelijk. Mijn kinderen moeten soms andere keuzes maken in een groep. Hoe ga ik ermee om als ze daardoor buitengesloten worden?
- Hoe kan mijn kind een positieve invloed hebben op leeftijdsgenoten?
- Hoe kan ik samen met mijn kind 'de schoenen van de vrede' concreet maken in mijn omgeving?

Tips voor verdiepingsmateriaal ambtsdragers en tips voor gezinnen

Verdiepingsmateriaal

Hieronder vindt u verdiepingsmateriaal voor u als ambtsdrager. Het is ook interessant voor ouders.

- Bekijk de artikelen en materialen van de *themapagina 'Samen in gesprek'* op het platform van Geloofwaardig opvoeden.
- Hoogenboom, A. en Post, M., Met je kind praten over het geloof, 2018, uitgeverij De Banier, Apeldoorn
- Samyn, W. en Den Butter, M., Vasthouden en doorgeven, handreiking voor het overdragen van een bijbels wereldbeeld aan de volgende generatie, 2024, uitgeverij Groen, Heerenveen
- Schaap-Jonker en Van Wijnen, Alle aandacht! Preken voor kinderen en jongeren, 2011, uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer
- Weg, A.A.F. van de, Daarom ga ik naar de kerk, 2022, uitgeverij Groen, Heerenveen
- Harinck, ds. W., Ook zij horen erbij. Gedachten over kinderen in de kerk, 2014, uitgeverij De Banier, Apeldoorn
- Vergunst, P.J. (red.), In de kerk, bij God. Aspecten van de reformatorische eredienst, 2014, uitgeverij Royal Jongboek, Heerenveen
- Van Kooten, dr. R., Welkom in de strijd, 2024, Uitgeverij Jongboek, Heerenveen

Hieronder vindt u tips voor gezinnen.

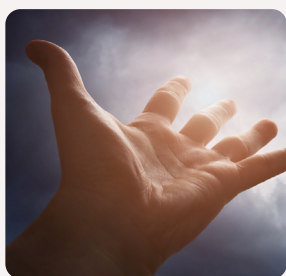
Themapagina Samen in gesprek

Lees op het platform Geloofwaardig opvoeden verschillende artikelen over dit onderwerp. Ga naar de themapagina *'Samen in gesprek'*. Je leest er tips en praktijkverhalen over het voeren van het geloofsgesprek, moeilijke gesprekken, gesprekken met pubers en tips voor goede vragen.

ABC voor kinderen

ABC voor kinderen is gemaakt om bijbelse kernbegrippen op een duidelijke manier uit te leggen aan kinderen. Er wordt steeds een brug gemaakt vanuit het dagelijkse leven van kinderen naar de inhoud van het kernwoord. Naast een filmpje vindt je bijbelteksten over dit onderwerp, een stukje uit een belijdenisgeschrift, psalmen en liederen, een bijbelrooster voor een week, creatieve verwerkingen en kijktips.

ABC van het geloof

ABC van het geloof is gemaakt om bijbelse kernbegrippen op een duidelijke manier uit te leggen aan tieners. Er wordt steeds een brug gemaakt vanuit het dagelijkse leven van tieners naar de inhoud van het kernwoord. Naast het filmpje vindt je bijbelteksten over dit onderwerp, een stukje uit een belijdenisgeschrift, een bijbelrooster voor een week, leestips, kijk-enluistertips en een verwerking.

Filmpje Strijd tegen de duivel

'De duivel is bang voor Jezus'. Dat heeft Rebecca geleerd van het interview met dominee Hoefnagel. Kijk met je kind naar het *interview* van Jasmijn en Rebecca met dominee Hoefnagel over hoe de duivel je aan kan vallen en hoe de Heere Jezus je wil helpen.

Gezinsmomenten: praktijkopdrachten, tips en verwerkingen voor in het gezin

Deel de serie gezinsmomenten over de wapenrusting en moedig ouders zo aan om thuis ook met hun kind(eren) na te denken over de geestelijke strijd. Een gezinsmoment is een manier om regelmatig met kinderen een bijbelgedeelte of thema uit te diepen in het gezin. Er staan praktijkopdrachten, tips en verwerkingen in. Er worden verschillende ideeën aangereikt zodat ouders altijd zelf een keuze kunnen maken wat bij de kind(eren) en hun leeftijd past.

Elk gezinsmoment bevat de volgende onderdelen:

- twee ideeën voor de introductie van het thema
- drie ideeën bij een bijbelgedeelte
- zes verschillende verwerkingen: een verwerking voor kinderen die van woorden & taal houden, een activiteit voor kinderen die graag bewegen, een knutselidee, een proefje voor kinderen die graag experimenteren en vragen om te filosoferen
- een tip voor een kijktafel
- een bijbeltekst om in de komende week te memoriseren die aansluit bij het thema

Hieronder vindt u acht gezinsmomenten rond het thema 'Geestelijke wapenrusting'. Er zijn twee introductie thema's en daarna zes gezinsmomenten over de verschillende onderdelen van de wapenrusting.

Gezinsmoment | Wapenrusting – geestelijke strijd

Dit gezinsmoment gaat over de geestelijke strijd en vormt de introductie op dit thema. De kinderen leren wie de duivel is, wat zijn doel is, dat de duivel overwonnen is door de Heere Jezus en wat nodig is om te strijden.

- *Gezinsmoment introductie 1*

Gezinsmoment | Wapenrusting – de hele wapenrusting

Dit gezinsmoment gaat over de hele wapenrusting en vormt de introductie op de verschillende onderdelen van de wapenrusting. De kinderen zien hoe de wapenrusting eruitziet en maken kennis met de onderdelen. Ze leren dat de hele wapenrusting nodig is om stand te houden en dat dit alleen kan door de sterkte in de Heere Jezus Christus en Zijn (opstandings)macht.

- *Gezinsmoment introductie 2*

Gezinsmomenten | Onderdelen wapenrusting

Hieronder staan de zes gezinsmomenten over de onderdelen van de wapenrusting.

- *Gezinsmoment Wapenrusting – gordel van de waarheid*
- *Gezinsmoment Wapenrusting – borstharnas van de gerechtigheid*
- *Gezinsmoment Wapenrusting – schoenen van de vrede*
- *Gezinsmoment Wapenrusting – schild van het geloof*
- *Gezinsmoment Wapenrusting – helm van de zaligheid*
- *Gezinsmoment Wapenrusting – zwaard van Gods Woord*

Het gemeentepakket is een uitgave van Geloofwaardig opvoeden.

Geloofwaardig opvoeden is het centrum waar ouders inspiratie opdoen voor de christelijke opvoeding van hun kind.

Concept en realisatie:
Aanjagers, www.aanjagers.nu

Geloofwaardig opvoeden is onderdeel van het Interkerkelijk Kenniscentrum (IKC). In ons werk zijn we afhankelijk van giften en donaties.

Steun ons:
NL33 RABO 0158697766 t.n.v.
Interkerkelijk Kenniscentrum o.v.v.
project 'Geloofwaardig opvoeden'

Neem voor advies en begeleiding rond de inzet van het gemeentepakket contact op met Thera Bravenboer, projectleider Geloofwaardig opvoeden, tel. 06 - 27 09 26 35, thera@geloofwaardigopvoeden.nl

